

Kazimiera Wódz

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0677-6622>
Instytut Socjologii, Uniwersytet Śląski w Katowicach

**Krzysztof Frysztacki, *Wokół pracy socjalnej.
Od kontekstów konceptualno-teoretycznych
do empiryczno-praktycznych,***
Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego,
Kraków 2019

Książka profesora Krzysztofa Frysztackiego, opublikowana w 2019 roku przez Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, jest swoistym podsumowaniem jego wieloletniej działalności naukowej i badawczej, prowadzonej w Instytucie Socjologii tegoż Uniwersytetu we współpracy z licznymi ośrodkami krajowymi i zagranicznymi, w tym zwłaszcza z uniwersytetami amerykańskimi. W obfitym i różnorodnym dorobku badawczym i publikacyjnym Profesora Krzysztofa Frysztackiego praca socjalna stanowiła istotny, jeśli nie jeden z najważniejszych obszarów refleksji teoretycznej, powiązanej z aktywnym działaniem na rzecz upowszechnienia w Polsce akademickiego modelu kształcenia pracowników socjalnych. Nieprzypadkowo Instytut Socjologii UJ dzierży palmę pierwszeństwa wśród uczelni prowadzących studia socjologiczne, które otwarły drogę dla kształcenia uniwersyteckiego dla tej grupy zawodowej. Profesor Frysztacki od wielu lat ze szczególnym zaangażowaniem zajmuje się podstawami pracy socjalnej, skupiając się na charakterystycznych cechach rozwoju tej dyscypliny, przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych ale z licznymi odniesieniami do sytuacji w Europie i w Polsce. Najnowsza publikacja Krzysztofa Frysztackiego pozostaje w ścisłym związku z jego

wcześniejszymi pracami, poświęconymi problematyce krystalizowania się teoretycznych podstaw pracy socjalnej w USA analizowanych z uwzględnieniem aktualnego stanu wiedzy o przemianach amerykańskiego społeczeństwa oraz wniosków formułowanych w toku toczonych w kręgach specjalistów i praktyków działających w obszarze pracy socjalnej czy szeroko rozumianej polityki społecznej (polityk publicznych) debat o przydatności teorii rozwijanych w ramach nauk społecznych (nie tylko socjologii) w rozwiązywaniu palących problemów społecznych epoki późnej nowoczesności. Praca socjalna — podkreśla we Wprowadzeniu Autor — jest dobitnym przykładem splotu teorii i praktyki, stąd całkowicie zrozumiała szeroka perspektywa przyjęta w omawianej pracy, łącząca refleksję teoretyczną z wynikami badań empirycznych i ich konsekwencjami aplikacyjnymi. Mimo tak szeroko zakreślonego pola podjętych analiz omawiana praca, jak podkreśla Autor nie pretenduje do całościowego ujęcia kwestii istotnych z punktu widzenia dystyngtywnych cech pracy socjalnej jako dziedziny aspirującej do statusu samodzielnej dyscypliny naukowej. Publikacja ta — zastrzega Autor nie jest podręcznikiem, a raczej swoistym przewodnikiem (*tour d'horizon*) po wybranych idach i zagadnieniach, uznanych przez Autora za ważne i warte przybliżenia lub przypomnienia czytelnikom zainteresowanym problematyką pracy socjalnej. Przewodnikiem, dodajmy, opartym na starannie wyselekcjonowanej, bogatej i tematycznie zróżnicowanej literaturze przedmiotu (rzecz jasna głównie amerykańskiej), w której ważne miejsce zajmują cenione wydawnictwa encyklopedyczne, takie jak *Encyclopedia of Social Work* (Mizrahi, Davis, 20 edycja z 2008 roku) czy *Social Work Desk Reference* (trzecie wydanie z 2015 roku, pod red. Corcoran, Greene).

Charakter omawianej publikacji najlepiej oddaje zawarte w tytule słowo „wokół”, oznaczające prowadzenie w swobodnym, nieco eseistycznym stylu rozważań dotyczących tego, w jakich warunkach oraz okolicznościach rozwijała się, nadal rozwija praca socjalna, jakie w szerokim znaczeniu czynniki wpływały i nadal wpływają na jej postać. Przyjęty tok rozumowania wyrażony został w sposób zwięzły w podtytule pracy: „Od koncepcji i teorii do kontekstów empirycznie — aplikacyjnych”. Punktem wyjścia są zatem najogólniejsze rozważania poświęcone istocie teorii i wynikającemu z niej problematowi socjalnemu — z tego wyniknęły właściwości przede wszystkim interdyscyplinarności i wielowątkowości — w nich zaś w nich szczegółowiej wybrane oraz scharakteryzowane teorie w (czy też dla) pracy socjalnej — dalej cechy charakterystyczne metodologii badań — właściwości i zastosowania związane ze znowu ściślej interpretowanymi problemami społecznymi — narastanie oraz rozwój pomocy społecznej w powiązaniu ze „służącą” jej pracą socjalną — kwestie pracy socjalnej przez pryzmat podstawowych tzw. sektorów strukturalnych i funkcjonalnych — owe miejskie uwarunkowania i przejawy — niejako finalnie traktowany proces profesjonalizacji — także finalnie ujmowane uwagi zarówno o obecnym jak i przyszłym znaczeniu pracy socjalnej.

Jak już wspomniano Autor korzysta przede wszystkim z amerykańskiej literatury przedmiotu — i w ogóle owa „amerykańskość” źródeł oraz komentarzy dominuje, jakkolwiek w kilku miejscach znajdujemy odwołania do dorobku polskich autorów, co

dowodzi, iż Autor docenia także rodzime dokonania na tym polu. Reasumując uważam, że recenzowana pozycja powinna zainteresować szerokie, zróżnicowane grono odbiorców. Mam nadzieję, że znajdą się wśród nich studenci, chociaż lektura z ich punktu widzenia może nie być łatwa. Zapewne w istotniejszym stopniu znajdzie odzwierciedlenie wśród innych osób aktywnych w naukowej sferze pracy socjalnej. Spodziewam się, że będzie przedmiotem ożywionej refleksji. Debata w naszym kręgu jest niezmiennie potrzebna i ten tekst powinien przyczynić się do jej dynamiki.